

SLUŽBY ZAMĚSTNANOSTI A PRÁCE S NEZAMĚSTNANÝMI

Vyučující: Ing. Miroslava Rákoczyová, Mgr. Markéta Horáková

Způsob zakončení: zkouška

Anotace

Cílem kurzu je přiblížit posluchačům problematiku trhu práce jako specifické oblasti sociální politiky. Seznámí se se základními procesy na trhu práce, s jejich možnými dopady a důsledky ve vztahu k individuální situaci jedince i sociálních skupin. Kurz je koncipován tak, aby posluchači pochopili vazby mezi sociálními a ekonomickými mechanismy, které se podílejí na utváření charakteru trhu práce a následně i politiky zaměstnanosti a pracovního trhu. Posluchači získají přehled o základních principech, cílech, nástrojích a účincích politiky zaměstnanosti a pracovního trhu. Důraz je kladen na opatření a nástroje aktivní politiky trhu práce v národní i evropské perspektivě, na jejich vývoj a specifika vzhledem k různým skupinám nezaměstnaných. Posluchači se seznámí s principy tvorby a uplatňování projektů pro nezaměstnané a s metodami jejich hodnocení.

Program na semestr

- 1. Soudobé vývojové tendence na trhu práce.** Přeměny ve způsobech organizace výroby, tlak na flexibilitu, terciarizace, „znejistění“ pracovní síly.

Povinná četba

- *Esping – Andersen, G.: Social Foundations of Postindustrial Economies, Oxford University Press, Oxford, 1999, str. 99 – 119 a 24 – 29*

- 2. Nezaměstnanost.** Struktura a typy nezaměstnanosti, vývoj nezaměstnanosti. Dlouhodobá nezaměstnanost a další formy vyloučení na pracovním trhu. Skupiny ohrožené vyloučením na trhu práce. Důsledky nezaměstnanosti, vazba na koncepty chudoby a sociálního vyloučení.

Povinná četba

- *Mareš, P.: Nezaměstnanost jako sociální problém, str. 73 – 100*

- 3. Regulace nezaměstnanosti, její typy, nástroje a vývojové tendence.** Poptávkově orientované strategie, strategie redukce a redistribuce nabídky práce, aktivace, zvyšování pobídek k práci.

Povinná četba

- *Loedemel, I., Trickey, H.(eds.): ‚An offer you can’t refuse‘ - Workfare in international perspective, str. 249 – 294 (kap. Comparing workfare programmes – features and implication)*

- 4. Soudobá politika trhu práce, nástroje, cíle a efekty.** Evropská strategie zaměstnanosti a národní akční plány zaměstnanosti. Vazba na ostatní typy politik.

Povinná četba

- *European Employment Strategy. Dostupné on-line na www.europa.eu.int*
- *Watt, A.: Reform of the European Employment Strategy after five years: a change of course or merely of presentation? European Trade Union Institute, 2004. Dostupné online na http://www.ucm.es/info/femp/sem_cordoba_03/ponencias/Andrew%20Watt.doc*

5. Zaměstnatelnost a prevence dlouhodobé nezaměstnanosti. Early assessment, profilig – příklady z evropských zemí a USA.

Povinná četba

- Weinert, P. et al. (eds.): *Employability: From Theory to Practice*, kap. 1, str. 3-22

6. Systémy veřejných služeb zaměstnanosti. Organizační struktura ČR, vývojové trendy. Role soukromého sektoru při zprostředkování zaměstnání.

Povinná četba

- Winkler, J., Žížlavský, M. (eds.): *Český trh práce a Evropská strategie zaměstnanosti*, kap. 15, str. 216 - 230
- Kol. autorů. 2003. *Problémy trhu práce a politiky zaměstnanosti. Souhrnná zpráva z výzkumné studie provedené v rámci programu „Moderní společnost“*. Praha, Brno: FSS MU, VÚPSV, NVF, str. 126 - 135
Dostupné online na <http://portal.mpsv.cz/sz/politikazamest/vyzkumnestudie/zprava.pdf>

7. Mezinárodní služby zaměstnanosti – EURES. Diskuse s odborníkem z praxe.

8. Poradenství pro nezaměstnané. Systém poradenské práce a navazujících intervencí. Typy poradenství při zprostředkování zaměstnání. Individuální akční plány.

Povinná četba

- Kotrusová, M.: *Proces poradenství při zprostředkování práce z mezinárodní perspektivy. Zkušenosti dalších evropských států*. In: *Úloha politiky zaměstnanosti v oblasti pracovně právního poradenství při zprostředkování zaměstnání. Příloha 1*. VÚPSV, Praha 2000. Str. 3 – 30.

9. Programy podpory vzniku nových pracovních míst. Typy opatření, jejich cíle a účinky. Hodnocení vybraných programů v ČR a v dalších zemích EU.

Povinná četba

- Sirovátka, T., Rákoczyová, M.: *Přínosy veřejně prospěšných prací k sociálnímu začlenění a získání zaměstnání*, in: Mareš, P., Sirovátka, T. (ed.): *Trh práce, nezaměstnanost, sociální politika*. FSS MU, Brno 2003.

10. Programy vzdělávání a pracovního výcviku – typy, cíle, efekty.

Povinná četba

- Horáková, M.; Rákoczyová, M.: *Přínosy rekvalifikací pro znevýhodněné skupiny nezaměstnaných*, in: Sirovátka, T., Mareš, P. (ed.): *Trh práce, nezaměstnanost, sociální politika*, Masarykova univerzita, Brno 2003, s. 202-219
- Shackelton, J. R.: *Training for Employment in Western Europe and the United States*, Aldershot (UK), Brookfield (USA): Edward Edgar, 1995, kap. 4 *The Political Economy of Training*, s. 47-64

11. Projekty pro specifické skupiny nezaměstnaných – programy pro zdravotně postižené. Charakteristika skupiny v ČR a EU. Vývojové tendence v přístupu ke zdravotně postiženým. Hodnocení efektů. Význam neziskových organizací a sociálně odpovědných podniků (social enterprise).

Povinná četba

- Kotrusová, M.: „Politika zaměstnanosti ve prospěch zdravotně postižených v zemích Evropské unie v posledním desetiletí“, VÚPSV, Praha 2002
- OECD: Disability programmes in need of reform. OECD Policy brief, March 2003

12. Projekty pro specifické skupiny nezaměstnaných – programy pro absolventy a mladé lidi. Charakteristika skupiny v ČR a EU. Vybrané projekty, jejich hodnocení. New Deal for young people.

Povinná četba

- Festová, J.: *Nezaměstnanost absolventů škol se středním a vyšším odborným vzděláním – 2004*. Str. 3-10.
- Fieldhouse, E.A., Kalra, V.S, Alam, S.: „A New Deal for young people from minority ethnic communities in the U.K.“. *Journal of Ethnic and Migration Studies* Vol. 28, No. 3: 499-513..

13. Monitoring a hodnocení programů zaměstnanosti.

Povinná četba

- Rossi, P.H., Freeman, H., Lipsey, M.W.: *Evaluation: a systematic approach*. SAGE publications, Thousand Oaks, 1999. Kap. 6 (Monitoring program process and performance), str. 191 - 232

Doporučená četba:

- Regini, M.: *The Dilemmas of Labour Market Regulation*. In: Esping-Andersen, G., Regini, M. (eds.): *Why Deregulate Labour Markets?* Oxford University Press Oxford 2000. Str. 11-29.
- Mareš, P., Sirovátka, T.: *Marginalizace na trhu práce a materiální deprivace nezaměstnaných*. In: Sirovátka, T. (ed.): *Sociální exkluze a sociální inkluze menšin a marginalizovaných skupin*, FSS MU a Georgetown, Brno 2004. Str. 61 – 73
- *Strategie rozvoje podporovaného zaměstnávání v ČR, Česká unie pro podporované zaměstnávání*, Praha 2004.
- Sirovátka, T.: *Exkluze Romů na trhu práce a šance na jejich inkluze*. In: *Otázky sociální inkluze romské komunity*. Sociální studia 10. FSS MU, Brno 2003. Str. 11-34.
- Andersen: *Changing labour markets, unemployment and unemployment policies in a citizenship perspective*. In: Andersen et al.: *Europe's new state of welfare – Unemployment, employment policies and citizenship*. The Policy Press, Bristol, 2002. Kap. 1.
- Sirovátka, T.: *Politika pracovního trhu*. Masarykova univerzita, Brno 1995, str. 60 – 104.
- Sirovátka, T.; Horáková, M.; Kulhavý, V.; Rákoczyová, M.: *Zhodnocení rozsahu, cílenosti a účinků programů aktivní politiky zaměstnanosti, průběžná zpráva z výzkumného projektu „Efektivnost nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti“*, VÚPSV, Brno, 2004.
- Nicaise et al.: *Labour Market Programmes for the Poor in Europe*. Avebury, Aldershot 1997.